

MARIA DEL MAR BONET, CANTANT

Text: AGNÈS ROTGER / Fotos: GLÒRIA MATAMALA

"Els anys 70 eren molt més creatius"

Maria del Mar Bonet (Ciutat de Mallorca, 1947) va arribar a Barcelona el 1967 decidida a fer de ceramista, però els Setze Jutges li van canviar el futur. El 23 d'abril passat el Palau Sant Jordi va acollir la celebració dels seus trenta anys de cantant.

Maria del Mar Bonet arriba acaïorada a l'entrevista. Després d'un llarg glop d'orxata, en silenci, fa el senyal d'arrencar. Començarem per les fotos, en què ella demana una certa distància. Una distància que mantindrà, en tots els sentits, durant l'entrevista. L'edat no disminueix, al contrari, la sensació d'imponència d'aquesta dona poderosa que amaga un geni evident en el seu parlar pausat. No és fàcil que es deixi anar. S'endevina darrere les ulleres de sol una mirada impacient. Bonet, últim membre dels Setze Jutges, s'ha convertit en una de les principals veus de la Mediterrània. Així, doncs, no més resta escoltar-la.

—Fa un any deia que no tenia cap interès a celebrar el trentè aniversari com a cantant, que volia continuar treballant normalment. Què li va fer canviar de parer?

—Que m'ho van proposar seriosament. Ho vaig pensar tranquil·lament, i vaig decidir que si hi havia gent disposada a celebrar-ho..., per què no?

—El concert al Palau Sant Jordi li ha fet agafar consciència del que són trenta anys de professió?

—No, no... Seriosament, els trenta anys em pareixen més aviat l'aniversari d'una vocació que no l'aniversari d'un treball. Una vocació que m'ha donat moltes alegries.

—Quin va ser el moment més emotiu del concert?

—Quan va sortir el meu germà a cantar, si bé tots els altres moments van ésser especials: na Martirio, na Nena, en Serrat, en Lluís, la dansa de na Katrie, el cor, els meus amics Lautaro, Manel Camp... Però el mo-

ment més íntimament emotiu va ésser quan va sortir el meu germà a cantar.

—Devia fer molts anys que no compartien escenari...

—Sí, havíem coincidit en qualche recital, al principi, però després ell va deixar de cantar i ja no ens vam trobar més en concert fins aquest Sant Jordi.

—Es cert que va ser ell qui li va encomanar la passió per la música?

—Bastant. És clar, això de tenir un germà que componia cançons i que portava els Setze Jutges a casa, que animava a fer recitals... En certa manera va ésser ell el culpable que m'acabàs dedicant a la cançó.

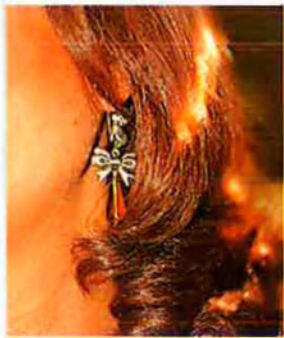
—Justament ara fa poc s'han reeditat les cançons d'en Joan-Ramon Bonet, i també les primeres cançons de vostè, en compacte. La veritat és que costa de reconèixer la seva veu i fins i tot algunes cançons...

—...És normal. Quan comences a cantar, vas insegur... Jo, de fet, don a aquests discs la importància que tenen, però el primer disc ben bé de la Maria del Mar és el primer LP. Aquests discs petits que ara s'han reeditat són d'una persona que encara no sap si cantarà de debò, si serà una cantant professional o farà ceràmica, que és el que feia llavors. I és clar, tot això es reflecteix en unes cançons amb veu insegura, que encara no sap què farà, i que de fet l'hi fan fer...

—Com, que l'hi fan fer?

—Jo no tenia gaire interès a fer discs. Van ésser alguns amics que em deien "aquestes cançons que cantes, enregistrem-les...". I és clar, no sóc gaire responsable de la direcció artística ni de res... Jo només hi vaig posar la veu. No és que no m'agradin aquells

"A mi, això del 'new age' o la música global em pareixen conceptes molt beneïtons. Tota la vida hi ha hagut dos tipus de música: la bona i la dolenta. La resta passarà."

discs, però no són d'una persona professional, gens.

—*Què va fer que es decidís a fer el pas a la professionalitat?*

—Va arribar el moment que vaig veure que la cosa anava de bon de veres, que cada vegada cantava més i que m'interessava més el món de l'espectacle. Va ser un procés. Un dia fas un disc més seriós i la gent et comença a prendre més seriosament.

—*Va abandonar la ceràmica?*

—La ceràmica, sí. El que no he deixat mai és de pintar. Sempre ho faig; és com un lligam amb uns estudis que vaig fer fa molts anys i que no vull perdre. Pintar és una cosa que m'agrada molt, que em transporta, és un altre món; i no ho vull perdre.

—*Així, podríem dir que na Maria del Mar Bonet és una artista en el sentit més ample del terme...*

—Sí. Hi ha molts artistes que fan moltes coses a més de cantar. Jo crec que haver tengut ganes d'esser ceramista durant molts anys va fer que tengués contacte amb arts i oficis, que dibuixàs, que pintàs, que utilitzàs les arts plàstiques en general, i ha fet que no volgués perdre mai el contacte amb tot això. Perquè és molt gratificant. Sempre que vaig de viatge m'ho enduc. Faig una mena de quaderns de viatge: apunts de pintura, escriptura... Fins ara això no es coneixia, però ara tenc una exposició de pintures a Vic. L'han muntada uns amics; estic molt contenta perquè ho fan perquè els agrada i no m'hi he hagut de dedicar gens.

—*Pel que explica, sempre ha tingut bons amics que l'han empena a fer coses noves: cantar, discos, concerts, exposicions de pintures...*

—Més que bons amics és que creuen en tu, no ho fan per afalagar-te. Per això els ho he deixat fer, perquè sé perfectament que els agrada, i si, a ells, els agrada segurament que pot agradar a molta més gent.

—*En tot cas, potser l'han ajudat a decidir-se?*

—Ah, no, no... en la pintura sóc prou decidida. No necessit que m'expliquin què he de fer. L'única cosa és que no tenia cap intenció de fer una exposició. Però com que la van fer ells, encantada.

—*Tornant a les seves primeres cançons, un fet que crida l'atenció és l'accent central amb què canta. En les següents ja utilitza el mallorquí. Són canvis premeditats?*

—Això, més que res, és un caos mental. Bé, hi ha dues coses. D'una banda, quan faig cançó popular de Mallorca no vull canviar l'accent. La resta de cançons em surten de diferents maneres. Jo vénc d'una família meitat i meitat: ma mare és catalana i mon pare és mallorquí. Tots dos accents, els he sentits a casa. Mai no em vaig demanar si els meus avis de Catalunya parlaven un català diferent del que jo sentia a Mallorca,

mai. Ara, la mare sí que va anar canviant d'accent a mesura que va anar passant temps a Mallorca. Però els avis, no, perquè eren molt grans quan van arribar i sempre van parlar barceloní. I el pare sempre parlava mallorquí. És a dir que vam créixer amb tots aquests accents de la manera més natural, sense demanar-nos res. I això és molt significatiu. A vegades els barreig..., per això dic que sóc caòtica.

—*Això influeix en la manera de pensar?*

—Jo crec que sí. Els Països Catalans potser són una utopia, però jo sempre he pensat en aquest marc.

—*Potser és una utopia, però per a vostè és una realitat: la criden de punta a punta perquè hi actüi.*

—És ver. Bé, de fet, pens molt sovint que on més cant és al País Valencià. He anat molt a la Safor, i cada any actuo a València. M'agrada l'acollida que em fa el poble valencià. M'hi sent a casa, realment. A vegades pens que, si hi ha cap poble mediterrani per excel·lència als Països Catalans —deixant a banda les Illes, que hi som dins—, és el valencià. Té un punt de lluminositat absolutament mediterrània i africana que el fa molt atractiu. La ciutat, la costa...

—*Vostè ha treballat amb molts artistes valencians...*

—He treballat amb Al Tall, amb Trullàs, amb poetes valencians...

—*I també ha col·laborat amb gent de l'altra riba de la Mediterrània, especialment africans del nord.*

—És que jo crec que som molt pareguts. Tenim una part de sang del nord d'Àfrica. A Mallorca, després d'arribar-hi en Jaume I, s'hi va quedar el 70% de la població àrab. Només en van fugir els que tenien doblers. I un 70% és molt. De manera que som una mescla de romans, fenicis, musulmans..., això és el que és bo de la Mediterrània; per això és tan rica. Jo no canviaria per res aquesta mescla de sangs.

—*Vostè té una experiència molt diferent de la que es dona habitualment de la immigració nord-africana.*

—Quan es parla negativament de la immigració nord-africana s'hauria de considerar primerament això, que som molt propers, i després caldria recordar que molta gent d'aquí també se'n va anar al nord d'Àfrica per raons polítiques, per raons de feina. Crec que hem d'intentar tornar a ésser un país d'acollida i no un país de rebuig. I després, si ens acostam a aquests països que no sigui per anar-hi a comprar catifes, per favor, sinó per conèixer aquells pobles i saber-ne més coses, perquè és l'única manera d'estimar. No anar-hi com uns turistes qualssevol, a comprar un record i tornar. Si no ho feim així, anam molt malament, perquè això no parerà.

—*Les multinacionals han creat fa pocs anys l'etiqueta world music, o música ètnica. No li fa por que això signifiqui folcloritzar —en el pitjor sentit de la pa-*

"Nosaltres som una mescla de romans, fenicis, musulmans..., això és el que és bo de la Mediterrània; per això és tan rica. Jo no canviaria per res aquesta mescla de sangs."

raula— la música d'arrel, traient-la de context i fent-la només comercial?

—Tot això són modes que passaran, com qual-sevol altra. I de la moda, sempre en queda alguna cosa de bo. I sobretot hi farà interessar certa gent, per a qui després ja no serà una moda. A mi, això de la *new age* o de la música global em pareixen conceptes molt ben-neitons. Tota la vida hi ha hagut dos tipus de músiques: bona i dolenta. La resta passarà.

—*Al Palau Sant Jordi, hi va coincidir més d'una generació. Quines diferències hi veu, entre els seguidors de la música d'arrel dels anys 70 i els dels 90?*

—Són conceptes diferents. Els anys 70 eren molt més creatius en moltes coses. Es vivia amb un altre tipus d'esperança al món. El que passa és que de tot allò, n'han quedat coses interessants. La gent que seguia allò profundament encara ho fa, i els seus fills també ho fan, en certa manera. No crec que se n'hagin anat en orris totes aquelles idees de la música popular, i de la música d'arrel.

—*I com ha canviat la professió?*

—Crec que mai no hi havia hagut tants grups com ara que s'hi dediquen, i festivals consolidats. Fins i tot a Barcelona hi ha un teatre dedicat a la música d'arrel. A mi el que m'interessa més d'aquests moviments és que la gent s'ho prengui seriosament; que no toquin una gralla perquè allò és popular i és música ètnica; que no desafinin.

—*Això passa ara com devia passar abans...*

—Però és que molts d'aquests grups es prenen les coses en "pla hippy". En el sentit que tiren pel dret, sense profunditat. A mi el que m'interessa és sentir bona música, sigui la que sigui, i bons instrumentistes i bons cantants. I tot això es fa treballant. No es fa per fer un foc de camp i per "com més serem més riurem". I això és el que s'ha d'exigir d'aquest moviment: qualitat. Si és una banda per a ballar, molt bé. Però que els instruments sonin molt bé. Jo pens que quan es toca un

—**Trenta anys de carrera per a una dona és un motiu més de celebració?**
—**No, hi ha moltes dones que canten! El que passa és que s'han de fer sentir.**
A mi, la veu femenina sempre m'ha agradat més que no la veu masculina.
Un dia em vaig adonar que gairebé tots els discs que tenc són de dones que canten. Gairebé tots.

—*I vostè ha aprofitat aquesta llibertat per tastar àmbits que s'allunyaven força dels seus inicis: la dansa, el jazz...*

—Sí, el fet d'esser cantant té aquestes trobades. De sobte, per casualitats fantàstiques, et trobes amb en Milton Nascimento, en Nacho Duato..., amb recitals, espectacles que no tenen en principi res a veure amb tu. Jo, això, sempre ho he aprofitat al màxim. Moltes vegades no ho he anat a cercar: o m'ha vingut a cercar o ens hem trobat.

—*Una trobada que no falla mai —aquesta amb el públic— és la que fa cada juliol a la plaça del Rei de Barcelona. Això és perseverança!*

—Ets perseverant si veus que el públic també ho és. I veus, un any com aquest, que hem fet un Sant Jordi ara fa molt poc, amb molta gent, que hem omplert la plaça del Rei una altra vegada. Això per a mi és fantàstic.

instrument no s'ha de frivoltzar.

—*Però s'ha de començar d'alguna manera...*

—Tots n'hem après així, però s'ha d'esser exigent. Jo vaig començar d'autodidacta, però després vaig anar a classes de veu i em vaig preparar perquè cada dia t'exigixes un poc més.

—*Què en queda, d'aquella nova cançó?*

—La nova cançó mai no va ésser un grup —el grup eren els Setze Jutges, que es va acabar després d'entrar-hi en Lluís Llach i jo—; només englobava la gent que cantàvem en català. Sempre hem anat cadascú pel seu compte, de manera que no es pot dir què se n'ha fet; cadascú ha fet coses diferents. Podríem dir que mentre hi hagi qui faci cançons existirà la nova cançó.

—*Dit d'una altra manera. Tenen res en comú avui els qui envoltaven els Setze Jutges i que han continuat?*

—Les nostres músiques sempre han anat per camins diferents, perquè el món de l'artista cantant és un món individual i t'has d'espavilar pel teu compte.

